

Pisna utemeljitev ocene besedilnega in nebesedilnega dela prejetega rokopisa učnega gradiva: *Gradim slovenski jezik 4*, avtoric M. Križaj Ortar, M. Bešter Turk, D. Kapko, N. Drusany in N. Cajhen, je učbenik za pouk slovenščine v 4. razredu. Gre za predelano in dopolnjeno izdajo starega učbenika, ki so ga avtorice preuredile glede na spremembe učnega načrta.

Učbenik zajema 18 enot, ki v celoti pokrijejo cilje pouka slovenščine v 4. razredu. Enote so smiselno zaokrožene, učenci najprej spoznavajo sebe, jezike in narode (1. in 2. enota), ob tem pa ponovijo zapis male in velike začetnice pri imenih bitij in se spomnijo, da se imena jezikov pišejo z malo. Usvojijo pojme prvi oz. materni jezik, drugi jezik oz. jezik okolja in tuji jezik. V 3. enoti se poučijo o tem, da lahko sporočamo besedno in nebesedno, iščejo piktograme in prometne znake ter ugibajo in določajo njihov pomen oz. sporočilo. V 4. enoti se ukvarjajo s cenikom, slovnični del poseže h glavnim in k vrstilnim števnikom, poudarek je na njihovem pravilnem zapisu, v 5. enoti pa se pogajajo. Sprehodijo se skozi (ne)ustrezne pozdrave, iščejo besede za prošnjo, voščilo, obžalovanje, priznanje. Spoznavajo značilnosti vljudnega pogovora, nekaj izvedo o vikanju in tikanju, nato pa preizkusijo naučeno v igranih pogovorih. 6., 7. in 8. enota posegajo v način sporazumevanja podrobneje, vsaka je namreč namenjena eni situaciji, zato tudi značilni naslovi *Prosim!*, *Hvala!* in *Oprostil!*. V vseh enotah avtorice učence usmerjajo tudi k sodobnim medijem, kot sta npr. e-pošta in uporaba mobitela kot prenosnika pisnega sporočila. V 9. enoti učenci telefonirajo, naučijo se uporabnih števil. telefona TOM, 112, 113 in 195, predvsem pa pravil vljudnega telefoniranja. 10. enota je namenjena pomenskim razmerjem med besedami, učenci iščejo sopomenke, protipomenke, nad- in podpomenke. Naslednja enota je pravopisna: učenci se skušajo naučiti pravilnega zapisa končnega zvenečega soglasnika, polglasnika, ob veliki in mali začetnici pa usvojijo še sistem lastnih imen. Sledi veliko število vaj. V časopisni novici v 12. enoti ugotavljajo časovno zaporedje dogodkov, nato pa v naslednjih enotah sledijo opisi (živali, osebe, poklica). V 13. enoti se poleg opisovanja živali naučijo še prešteti povedi, nekaj o končnih ločilih in skladijski naklon. Ob opisu osebe so opozorjeni tudi na oznako – oboje bodo nadgrajevali v naslednjih letih šolanja. 17. enota učence popelje v besedotvorje, učbenik pa se zaključuje z obširno pravopisno enoto, kjer je poudarek na zapisih težjih besed, predlogih z/s oz. h/k in zapisu zanikanih glagolov.

Učbenik je povsem v skladu s spoznanji stroke, pozitivno je, da se povezuje tudi z mnogimi drugimi področji, delno preko izhodiščnih besedil, po drugi strani pa z usvajanjem strokovnih pojmov, ki jih učenci lahko uporabijo tudi pri drugih predmetih (npr. zgodovini, državljanski in domovinski vzgoji ter etiki, geografiji ipd.). O tem, da je privlačen tudi zaradi svojega nebesedilnega dela, se skoraj ne splača več zapisati, saj je praksa pokazala, da so gradiva za slovenščino, izdana pri Rokusu, ena najpogosteje uporabljanih v šolah. Način podajanja večkrat nezanimive snovi je prilagojen učencem, ki zato razlagalnemu delu lepo sledijo, radi pa rešujejo tudi naloge. Delo je popestrjeno z mnogimi posnetki (vidnimi in slušnimi), novost je povezava z Rokusovo spletno stranjo, od koder se da sneti predvsem tabele in miselne vzorce, ki bi sicer, če bi jih učenci sami izrisovali v zvezke, vzeli precej dragocenega časa. Poskrbljeno je tudi za samoevalvacijo – na koncu vsake enote je naloga, v kateri učenci sami presodijo, kaj so se v tisti enoti naučili.

Čeprav bi si učitelji in učenci še vedno bolj želeli samostojnih delovnih zvezkov, bo tudi *Gradim slovenski jezik 4* v učbeniški obliki dobrodošel v naših šolah.

4. 11. 2008

Mateja L. Juvančič